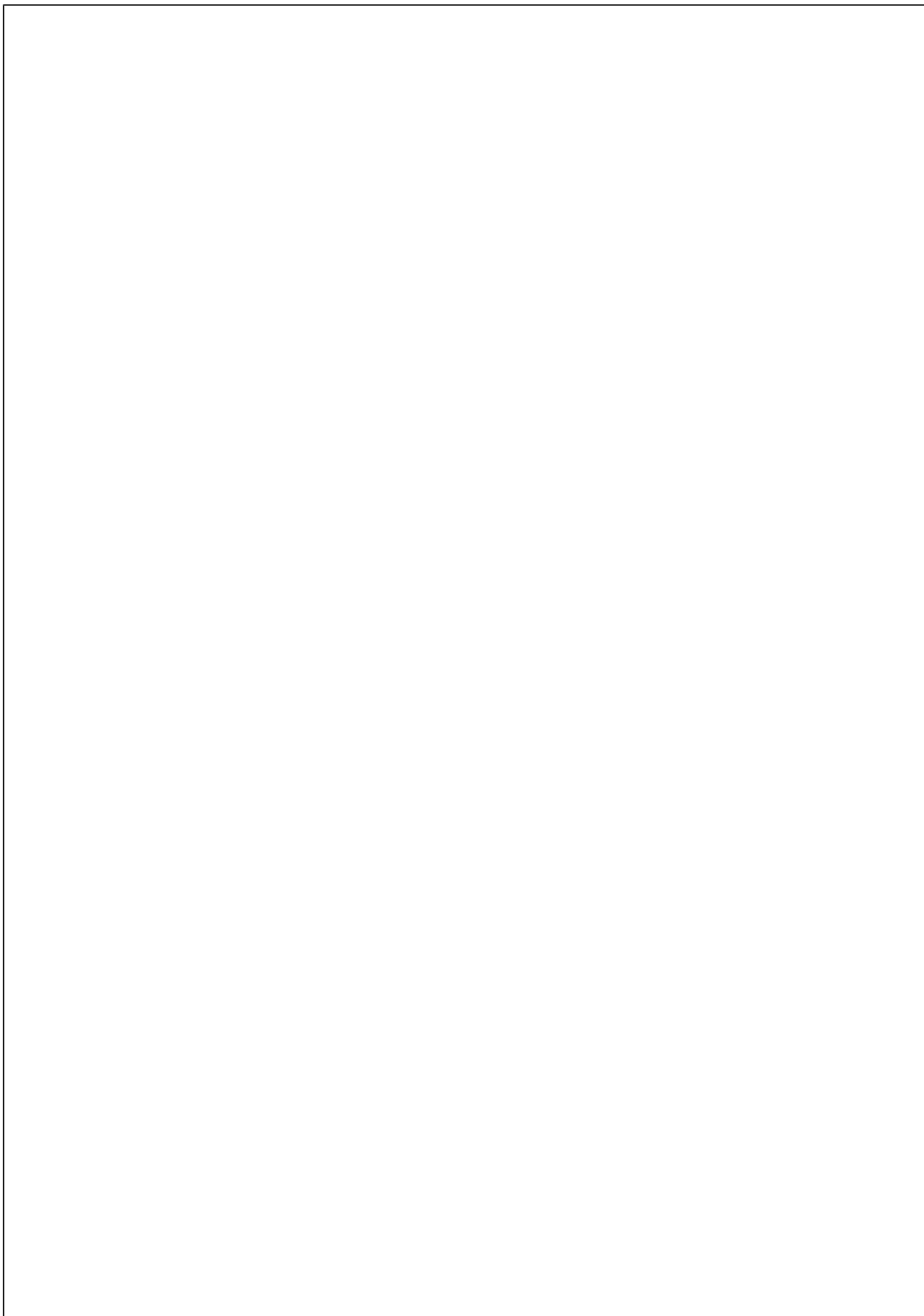

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/218342,80-rocznica-oswobodzenia-wiezniow-KL-Ravensbrck.html>
27.02.2026, 02:36

[Następny](#)

[Powrót](#)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück

3 maja 2025 r. w Chojnie odbyły się uroczystości upamiętniające 80. rocznicę wyzwolenia obozu KL Ravensbrück oraz obchody Święta Narodowego Trzeciego Maja. W wydarzeniach wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma.

03.05.2025

O godzinie 10:30 zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wraz z burmistrzem Gminy Chojna Barbarą Rawecką złożyli wieńce w miejscu, gdzie w czasie II wojny światowej znajdował się podobóz KL Ravensbrück.

Następnie delegacja IPN wzięła udział w uroczystościach zorganizowanych w związku ze Świętem Narodowym Trzeciego Maja. W Kościele Mariackim ks. Janusz Mieszkowski, proboszcz parafii pw. Świętej Trójcy w Chojnie, odprawił mszę świętą w intencji Ojczyzny. Po nabożeństwie zebrani wysłuchali koncertu pieśni patriotycznych.

Dalsza część uroczystości odbyła się pod pomnikiem Jana Pawła II na placu za Kościołem Mariackim. Podczas wydarzenia głos zabrał dr Mateusz Szpytma, który zwrócił się do mieszkańców Chojny:

- Spotykamy się tutaj w 234 rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja. Aktu, z którego my Polacy możemy być dumni. Ale to był także akt, którego trzeba było bronić.

Już rok po uchwaleniu Konstytucji 3 maja rozpoczęła się wojna w jej obronie. Wkrótce były zabory i 123 lata niewoli. Ale pamięć o tym akcie trwała i nawiązywały do niego różne grupy, różne osoby, co pomogło nam odzyskać niepodległość w roku 1918.

Przypominał także, że w tym roku obchodzimy 80. rocznicę oswobodzenia więźniów niemieckiego obozu KL Ravensbrück, którego podobóz znajdował się w Chojnie:

- Jestem tu u Państwa właśnie w drodze z Warszawy do tego strasznego miejsca Ravensbrück, gdzie cierpiało tak wielu Polaków. Jestem także tutaj, aby oddać cześć tym, którzy na terenie Chojny w podobozie Ravensbrück ginęli, gdzie byli męczeni. Macie takie miejsce, w które wsiąkła krew tych wszystkich, którzy byli tutaj deportowani

- dodał zastępca prezesa IPN.

W obchodach udział wzięli także przedstawiciele władz lokalnych, poczty sztandarowe, strażacy, służby mundurowe oraz mieszkańcy miasta.

Po przyjeździe do Miejsca Pamięci Ravensbrück zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wziął udział w uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej więźniów politycznych różnych

narodowości.

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück – Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

O godzinie 18:00 w sali konferencyjnej Miejsca Pamięci Ravensbrück rozpoczął się koncert „Okruchy pamięci”, który połączył muzykę, poezję i multimedia. Głównym elementem programu były wiersze i wspomnienia Polek więzionych w obozie Ravensbrück.

- Słowa wypowiedziane na scenie pochodzą z dzienników, listów, wspomnień kobiet więzionych w Ravensbrück. Ich poezja, często pisana w sekrecie, na skrawkach papieru, w ukryciu, staje się dziś źródłem naszego zrozumienia i naszej bliskości wobec tamtej rzeczywistości. Dzięki ich twórczości pamięć o tym, co się wydarzyło, przekazywana będzie z pokolenia na pokolenie. Będzie trwała niezależnie od tego, jak bardzo świat będzie próbował zapomnieć. Dziś, stając tutaj, musimy mieć świadomość, że ta pamięć jest naszym zobowiązaniem. Ravensbrück to nie tylko miejsce straszliwej tragedii i zezwierzęczenia niemieckich oprawców. Ravensbrück to także miejsce triumfu człowieczeństwa, triumfu kultury, sztuki, wartości, które nie dały się zgasić nawet w najbardziej mrocznych czasach

- powiedział do zebranych zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma.

Wydarzenie odbyło się w czterech językach: niemieckim, angielskim, francuskim i polskim.

Koncert zorganizowali wspólnie Stowarzyszenie Prawy Brzeg, Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück oraz Instytut Pamięci Narodowej.

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Na zdj. od lewej Wiceprezydent Międzynarodowego Komitetu Ravensbrück Hanna Nowakowska, więźniarka Ravensbrück Barbara Piotrowska. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

German crimes, including those committed
at Ravensbrück, remain unaccounted for to this day.

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Na zdj. zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück - Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

80. rocznica oswobodzenia więźniów KL Ravensbrück – Ravensbrück, 3 maja 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Podobóz obozu dla kobiet w Königsberg in Neumark.

Główny obóz znajdował się w Ravensbrück, około 80 km od Berlina. Podobóz w dzisiejszej Chojnie powstał w roku 1944. Istniał blisko 6 miesięcy (od sierpnia 1944 roku do lutego 1945 roku). Więzione były tam kobiety różnych narodowości, między innymi Polki, Francuzki czy Rosjanki i Niemki. Kobiety narodowości polskiej to między innymi uczestniczki Powstania Warszawskiego.

- [„Marsz śmierci” – zapraszamy do obejrzenia filmu dokumentalnego o filii obozu Ravensbrück w Königsberg in Neumark.](#)
- [Dyskusja „Chojna. Filia KL Ravensbrück”](#)

Konzentrationslager Ravensbrück. Historia kobiecego obozu koncentracyjnego i współczesnej pamięci

Obóz koncentracyjny Ravensbrück powstał w listopadzie 1938 roku na rozkaz Heinricha Himmlera, jako jedyny w III Rzeszy obóz stworzony specjalnie dla kobiet („Frauenkonzentrationslager Ravensbrück”). Miał służyć jednemu celowi – fizycznej eliminacji, ujarzmieniu i upodleniu kobiet uznanych za zbędne, niebezpieczne czy zwyczajnie „inne”. Przez siedem lat funkcjonowania przez jego bramy przeszło około 130 tysięcy kobiet i dzieci z ponad 40 państw, z czego aż 36% stanowiły Polki. W 1941 roku powstała również męska część obozu („Männerlager Ravensbrück”), lecz jego rdzeniem pozostał kompleks kobiecy.

Funkcjonariusze III Rzeszy wykorzystywali więźniarki Ravensbrück do niewolniczej pracy – pracowały ponad siły w obozowych warsztatach, zakładach przemysłowych SS i w firmach prywatnych. Nieustanny terror był codziennością – kobiety bito, poniżano i głodzono. Wyjątkowo okrutny los spotkał część polskich więźniarek, które stanowiły największą grupę poddaną pseudomedycznym eksperymentom. Niemieccy lekarze dokonywali na nich przeszczepów tkanek, zakażali ich rany m.in. bakteriami wywołującymi groźne zakażenia, tj. ropowicze, tężec, zgorzel

gazowa i sepsa, testowali reakcje na eksperymentalne leki czy też symulowali leczenie ran bojowych związanych z wprowadzaniem do organizmów ciał obcych (np. odłamków, szkła czy trocin) i obserwacją procesu gojenia. Nie miało to nic wspólnego z medycyną - były wyłącznie pseudonaukowymi działaniami służącymi zbrodniczej ideologii III Rzeszy. Ofiary tych eksperymentów nazywały siebie „królikami”, po wojnie część z nich zeznawała podczas procesów norymberskich. Ich świadectwa przyczyniły się do skazania sprawców, m.in. Karla Gebhardta - głównego wykonawcy eksperymentów w Ravensbrück, Fritza Fischera - asystenta Gebhardta w szpitalu SS Hohenlychen, wykonawcy eksperymentów w obozie czy Herty Oberheuser - jedynej kobiety oskarżonej w Procesie lekarzy, odpowiedzialnej za wykonywanie okrutnych „testów leczenia” ran i podawanie zastrzyków śmiertelnych.

Do Ravensbrück kierowano m.in. Polki służące w Armii Krajowej (zwłaszcza walczące w Powstaniu Warszawskim) oraz w innych konspiracyjnych organizacjach ale też ukrywające Żydów, schwytane podczas łapanek czy też skazane za działalność „antyniemiecką”. Szczególnie zapamiętano kilka z nich:

- Wanda Półtawska - lekarz psychiatra, ofiara eksperymentów, w późniejszym czasie współpracowniczka papieża Jana Pawła II. W 2019 roku otrzymała od Instytutu Pamięci Narodowej Nagrodę „Kustosz Pamięci Narodowej”,
- Krystyna Zaorska - artystka, autorka rysunków z obozu, historia jej uwięzienia w Ravensbrück została powiedziana w filmie dokumentalnym „Because I Was a Painter”. Jest jedną z ostatnich żyjących więźniarek obozu,
- Zofia Pociłowska - rzeźbiarka, więźniarka nr 7523. *Pietà* oraz *Ręce* jej autorstwa są eksponowane w polskim pawilonie pamięci w Ravensbrück. Na dziedzińcu Pawiaka w Warszawie znajduje się obelisk jej autorstwa upamiętniający ofiary więzienia Pawiak,
- Maria Hiszpańska-Neumann (właściwie Maria Zofia Janina) „Myszka” - graficzka, ilustratorka. W swej twórczości utrwalała przeżycia obozowe. W czasie okupacji należała do Związku Walki Zbrojnej, zajmowała się kolportażem nielegalnej prasy. Aresztowana przez Niemców, ostatecznie 10 kwietnia 1942 roku przewieziono ją do KL Ravensbrück, gdzie otrzymała numer 10219. Potem osadzona została w Neubrandenburgu,
- Karolina Lanckorońska - arystokratka, historyk sztuki - profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, podczas wojny żołnierz Armii Krajowej, działaczka Rady Głównej Opiekuńczej wspierająca represjonowanych Polaków, po wojnie na emigracji we Włoszech, która po 1989 podarowała Polsce niezwykle cenne dzieła sztuki założycielka Fundacji Lanckorońskich.

Obóz KL Ravensbrück charakteryzował się ogromną śmiertelnością osadzonych, szacuje się, że od 50 do 90 tysięcy osób straciło tam życie - w wyniku głodu, chorób, egzekucji, a także deportacji do komór gazowych. Spośród Polek zginęło ok. 17-20 tys. - zmarły z głodu, chorób, w egzekucjach lub podczas marszów śmierci. Część więźniarek kilka tygodni przed końcem wojny zostało zwolnione z obozu i przetransportowane do Szwecji dzięki wstawiennictwu hrabiego Folke Bernadotta ze Szwedzkiego Czerwonego Krzyża.

Choć obóz został zajęty przez Armię Czerwoną 30 kwietnia 1945 roku, na jego terenie niewiele więźniarek doczekało wolności - zginęły w ostatnich tygodniach wojny, często w wyniku tzw. marszów śmierci.

Po wojnie Ravensbrück stało się jednym z najważniejszych miejsc pamięci o kobiecej martyrologii w czasie II wojny światowej. Po zjednoczeniu Niemiec w 1990 roku obóz znalazł się pod opieką Fundacji Brandenburgische Gedenkstätten, która odpowiada za jego konserwację, opracowanie

dokumentacji i rozwój badań naukowych. Przez ostatnie trzy dekady teren dawnego obozu przekształcił się w przestrzeń pamięci historycznej opowiadającej o dramacie kobiet podczas II wojny światowej.

Muzeum w Ravensbrück jest miejscem odwiedzanym przez tysiące osób rocznie. W rocznicę zakończenia działalności obozu odbywają się tu uroczystości z udziałem żyjących byłych więźniarek, ich rodzin, przedstawicieli władz, dyplomatów i organizacji społecznych.

Obecnie Ravensbrück nie tylko upamiętnia ofiary III Rzeszy Niemieckiej, ale stanowi też ostrzeżenie przed totalitaryzmami, wojną i nienawiścią.

Polecamy:

- [Ewa Wójcicka: Frauen Konzentrationslager Ravensbrück. Piekło na ziemi](#)
- [Zbigniew Stanuch: Kobiety z Ravensbrück. Historia niemieckiego obozu według Sarah Helm](#)
- [Justyna Staroń: Halina Golczowa. Poetka z Ravensbrück](#)
- [Radosław Kurek: Materiały po członkiniach Klubu b. Więźniarek z Ravensbrück](#)
- [Patrycja Resel: Władka Matuszewska i jej „Wędrowne Ptaki” z Ravensbrück](#)
- [Ewa Wójcicka: Szkice z Ravensbrück. Maria Hiszpańska-Neumann i jej twórczość](#)
- [Radosław Kurek: Listy z „piekła kobiet”. Korespondencja Jadwigi Seifert z Ravensbrück](#)
- [Do pobrania: Ravensbrück. Historia nie do zapomnienia. Perspektywa polska](#)
- [Wystawa: FKL Ravensbrück. Obóz koncentracyjny dla kobiet 1939-1945](#)
- [Publikacja: Ślady zbrodni. Oblicza Pamięci. Katyń – Łączka – Ravensbrück](#)
- [Publikacja: „Idąc po Ich śladach...”. Ścieżka edukacyjna po Miejscu Pamięci i Przestrogi Ravensbrück](#)
- [Publikacja: Ravensbrück – kobiecy obóz koncentracyjny](#)
- [Publikacja: Golgota kobiet. Relacje więźniarek Ravensbrück i innych obozów koncentracyjnych ze zbiorów Polskiego Instytutu Źródłowego w Lund](#)
- [Publikacja: Wanda Madler \(1890–1969\)](#)
- [Dyskusja Ravensbrück – pamięć o ofiarach niemieckiej zbrodni](#)
- [O tym nie można zapomnieć... - relacja z wyjazdu do KL Ravensbrück](#)
- [Uroczystości pogrzebowe polskich więźniarek KL Ravensbrück – Fürstenberg/ Havel, 6 września 2022](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Chojna

Szczecin

obozy koncentracyjne

Uroczystości

Powiązane wiadomości

Pamięć o KL Ravensbrück jest miarą naszego człowieczeństwa

Finał II wojny światowej przyniósł także likwidację obozu koncentracyjnego KL Ravensbrück i całej sieci powiązanych z nim podobozów. Oznaczało to szansę na powrót do domów tych spośród kobiet-więźniów, które przeżyły to prawdziwe piekło na ziemi, stworzone przez Rzeszę Niemiecką pod wodzą Adolfa Hitlera. Najliczniejszą grupę wśród nich stanowiły Polki – kobiety ukarane w ten sposób za przywiązanie do człowieczeństwa, osobistą odwagę, za poświęcenie w walce o wolność ich okupowanej Ojczyzny.

Wymuszająca praca, głód dewastujący organizm, bestialskie traktowanie, codzienność

brutalności i poniżenia, a także zabójstwa i zbrodnicze eksperymenty medyczne stały się przyczyną śmierci ponad 90 tysięcy kobiet wywiezionych do Ravensbrück. Te, które przeżywały, zostały naznaczone obozową traumą na całe życie.

Współczesne generacje mieszkańców naszych krajów winne są ofiarom tych nieludzkich praktyk pamięć i prawdę o ich losie. Nie wolno nam zapomnieć, że ten i inne obozy koncentracyjne były ośrodkami zbrodni, ale także miejscami, gdzie podejmowano próby odzyskania człowieczeństwa. Wcielamy w życie przy użyciu zorganizowanego

aparatu urzędniczego i policyjnego. To szczególnej wagi przesłanka na przyszłość.

„Kurier Historyczny” poświęcony pamięci o KL Ravensbrück, który oddajemy w Państwa ręce, jest w całości przygotowany przez szczeciński oddział Instytutu Pamięci Narodowej.

Wierzę, że lektura będzie dla nas wszystkich jeszcze jedną okazją do pogłębienia refleksji nad zbrodniczym dziedzictwem totalitaryzmów XX wieku, a jednocześnie wynurzeniem szczególnego holdu dla ich ofiar.

dr Mateusz Szpytma

Wiceprezes
Instytutu Pamięci Narodowej

Pamięci ofiar KL Ravensbrück – specjalny dodatek do „Kuriera Szczecińskiego” i „Nordkuriera” – największej gazety Meklemburgii-Pomorza Przedniego